

غوغای روحانی نگر

اسحاق جهانگیری می گوید دولت در حوزه کاهش تحریم‌ها و سامان دادن به زندگی مردم موفق بوده است، نگاهی تطبیقی به افزایش قیمت‌ها فقط در ۳ سال اخیر گویای همه چیز است

مهدی عبداللّهی دبیر گروه اقتصاد

در روزهای اخیر ولی الله سیف، رئیس سابق بانک مرکزی ایران مطلب قابل تاملی از شب تولد ارز ۴۲۰۰ تومانی در فروردین ۱۳۹۷ را روایت کرده که تصویر جالب توجهی از شیوه مدیریت و حکمرانی دولت بر اقتصاد است. او می گوید در شب تولد ارز ۴۲۰۰ تومانی وی معتقد به اعلام نرخ ارز ۴۸۰۰ تومانی بوده، آقای جهانگیری معاون اول رئیس جمهور بسیار علاقه مند به اعلام نرخ ۴۵۰۰ تومانی بوده، نرخ مدنظر رئیس جمهور ۳۸۰۰ تومان و نظر اکثریت به ۴۲۰۰ تومان بوده و سپس آقای جهانگیری ابتدا اصرار می کند نرخ را ۴۳۰۰ تومان اعلام کند، اما در نهایت با مخالفت رئیس جمهور مجبور می شود نرخ را ۴۲۰۰ تومان اعلام کند. این روایت از آنجاکه مربوط به تصمیم گیری درمورد یکی از مولفه های تاثیرگذار بر اقتصاد، پول ملی، تجارت و حتی جزئی ترین امور معیشت مردم است، واقع بینانه ترین تصویر از مدیریت دولت بر اقتصاد ایران است که بیش از آنکه به برنامه ریزی، پیش بینی، تعیین راهبرد و چشم انداز متکی باشد، بر شانس و اقبال و سلاطین شخصی استوار شده که شکست های ناشی از آن، این روزها حسابی کام مردم را تلخ کرده است. در گزارش پیش رو وضعیت قیمت ها در بازار مسکن، ارز، طلا و اقلام خوراکی ضروری خانوار طی نزدیک به سه سال اخیر یعنی از مردادماه سال ۱۳۹۶ تاکنون را بررسی کرده ایم که نتایج بسیار قابل تامل است. طی کمتر از سه سال فعالیت دولت دوازدهم، هر مترمربع مسکن در تهران ۱۴/۵ میلیون تومان گران تر شده است؛ دلار رشد ۴۷۲ درصدی داشته؛ سکه ۷۰۰ درصد گران شده و برخی اقلام خوراکی همچون رب گوجه فرنگی، چای و گوشت بیش از ۲۰۰ درصد افزایش قیمت داشته و اقلام دیگر طی این مدت بیش از ۱۲۰ درصد افزایش قیمت داشته اند. اما در کنار افزایش بی رویه قیمت ها که اثر مخربی روی قدرت خرید خانوارها داشته و منجر به فقر عمومی شده، روی دیگر مدیریت ناکارآمد دولت طی این مدت، سودهای بادآورده ای است که تازم و عدم اعمال ابزارهای کنترلی (همانند انواع پایه های مالیاتی) عده ای از طریق معاملات سفته بازانه و سوداگری در بازارهای مسکن، ارز، سهام، طلا و سکه به آن رسیده اند.

شروع شده و تاکنون ادامه داشته است. وقوع بحران های مالی ناشی از کرونا به عنوان یک شاخص نااطمینان کننده اقتصادها نیز بر تقاضا و قیمت جهانی این محصول افزوده و بخشی از افزایش قیمت فعلی طلا در ایران مربوط به همین موضوع است. کاهش قیمت نفت، تنش های سیاسی و عرضه و تقاضا هم موارد دیگری هستند که در کنار عوامل اصلی، نقش مکملی را در افزایش قیمت طلا و سکه داشته اند. بررسی های آماری نشان می دهد پس از التهابات ارزی سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ که منجر به افزایش قیمت ها در بازارهای مختلف از جمله سکه و طلا شد، از مردادماه سال ۱۳۹۲ یعنی شروع دولت روحانی تا پایان این دولت روند قیمت سکه و طلا از ثبات نسبی برخوردار بوده است، اما با اتمام انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶ و انتخاب روحانی برای دومین بار به عنوان رئیس جمهور، شرایط کشور طوری رقم خورد که با اضافه شدن یازل تحریم ها، قیمت ها در همه بازارها روند صعودی پرشتابی را آغاز کرده که تاکنون این وضعیت برقرار بوده است.

در این زمینه بررسی قیمت سکه نشان می دهد هر قطعه سکه تمام (جدید یا امامی) در اولین روزهای شروع دولت دوم روحانی (دولت دوازدهم) حدود یک میلیون و ۲۱۸ هزار تومان بوده که با رشد ۶۹۰ تا ۷۰۰ درصدی این روزها در مرز ۱۰ میلیون تومان در نوسان است.

رب، چای و گوشت با ۲۰۰ درصد رشد صدرنشین خوراکی ها

بررسی مقایسه ای قیمت ها در بخش اقلام خوراکی خانوار نشان می دهد در دولت دوازدهم قیمت اقلام ضروری خانوار رشد بی سابقه ای را تجربه کرده است، به طوری که مقایسه داده های آماری تغییرات متوسط قیمت ۲۳ قلم از کالاهای خوراکی خانوار طی مراد ۹۶ و نیمه اول تیرماه ۱۳۹۸ نشان می دهد طی این مدت از ۲۳ قلم بررسی شده، سه قلم رشد بیش از ۲۰۰ درصدی داشته اند. در این گروه، سیب درختی با رشد ۲۳۶ درصدی از حدود ۴۲۰۰ تومان به بیش از ۱۴ هزار تومان رسیده و رتبه اول را بین اقلام خوراکی دارد. پس از آن، رب گوجه فرنگی با

رشد ۲۳۵ درصدی از حدود پنج هزار تومان در مردادماه ۹۶ به بیش از ۱۷ هزار تومان در هفته های اخیر رسیده است. جایگاه خارجی نیز طی این مدت با رشد ۲۰۴ درصدی، جایگاه سوم بیشترین افزایش قیمت در بین اقلام خوراکی را داراست. پس از این سه قلم، هشت قلم رشد بیش از ۱۳۰ درصدی داشته اند که عبارتند از رشد ۱۷۸ درصدی گوشت گوسفندی، رشد ۱۶۲ درصدی عدس، رشد ۱۵۹ درصدی موز، رشد ۱۵۳ درصدی خیار، رشد ۱۴۷ درصدی برنج خارجی، رشد

تغییرات متوسط قیمت ۲۴ قلم از کالاهای خوراکی خانوار طی مرداد ۹۶ (شروع دولت دوم روحانی) و نیمه اول تیر ۱۳۹۸ (قیمت ها به تومان)	تیر ۱۳۹۸	مرداد ۱۳۹۶	واحد مبادله
سیب درختی	۱۴,۱۶۴	۴,۲۱۲	یک کیلوگرم
رب گوجه فرنگی	۱۷,۱۵۰	۵,۱۲۳	یک کیلوگرم
چای خارجی	۶۱,۹۱۷	۲۰,۳۹۵	۵۰۰ گرمی
گوشت گوسفند	۱۱۰,۰۰۰	۳۹,۵۳۷	یک کیلوگرم
عدس	۲۱,۹۰۹	۸,۳۷۷	یک کیلوگرم
موز	۱۱,۰۰۰	۴,۲۴۰	یک کیلوگرم
خیار	۴,۹۴۰	۱,۹۵۳	یک کیلوگرم
برنج خارجی درجه یک	۱۳,۸۸۵	۵,۶۱۹	یک کیلوگرم
شکر	۷,۹۲۱	۳,۲۶۴	یک کیلوگرم
قند	۹,۵۶۹	۴,۰۳۲	یک کیلوگرم
شیر پاستوریزه	۶,۲۲۶	۲,۶۹۲	یک لیتر
سیب زمینی	۴,۲۰۵	۱,۸۳۷	یک کیلوگرم
گوشت گوساله	۸۳,۸۷۴	۳۶,۷۱۲	یک کیلوگرم
پرتقال داخلی	۱۱,۶۳۰	۵,۱۶۵	یک کیلوگرم
ماست	۸,۱۴۹	۳,۷۰۷	یک کیلوگرم
لوبیا چیتی	۲۶,۳۲۱	۱۱,۹۵۰	یک کیلوگرم
مرغ	۱۷,۵۰۰	۸,۰۸۸	یک کیلوگرم
گوجه فرنگی	۴,۱۴۰	۱,۹۱۶	یک کیلوگرم
پنیر ایرانی	۱۱,۴۷۶	۵,۷۵۹	۵۰۰ گرمی
برنج ایرانی درجه یک	۲۵,۹۰۵	۱۳,۲۸۰	یک کیلوگرم
تخم مرغ	۱۰,۸۸۱	۶,۵۰۹	یک کیلوگرم
روغن مایع	۸,۸۲۱	۵,۳۳۳	۹۰۰ گرمی
کره پاستوریزه	۴,۷۲۰	۲,۹۲۸	۱۰۰ گرمی

منبع: مرکز آمار ایران- توضیح: قیمت ها مربوط به میانگین قیمت در شهرهای کشور است

۱۴۳ درصدی شکر، رشد ۱۳۷ درصدی قند و رشد ۱۲۱ درصدی شیر.

گروه سبوم مربوط به اقلامی هستند که طی مردادماه ۱۳۹۶ تاکنون رشدی بین ۶۰ تا ۱۳۰ درصدی را تجربه کرده اند. در این گروه رشد ۱۲۹ درصدی سیب زمینی، رشد ۱۲۸ درصدی گوشت گوساله، رشد ۱۲۵ درصدی پرتقال، رشد ۱۲۰ درصدی ماست و لوبیا چیتی، رشد ۱۱۶ درصدی گوجه فرنگی و مرغ، رشد ۹۹ درصدی پنیر، رشد ۹۵ درصدی برنج ایرانی، رشد ۶۷ درصدی تخم مرغ، رشد ۶۵ درصدی روغن مایع و رشد ۶۱ درصدی کره پاستوریزه دیده می شود. اما در میان اقلام خوراکی قسه برخی اقلام همچون برنج، گوشت، قند، شکر، عدس و لوبیا، بسیار غم انگیز است، چراکه در حالی برای واردات این اقلام طی سه سال اخیر میلیاردها دلار ارز دولتی صرف شد که قیمت ها همواره درحال صعود بوده و قیمت این اقلام با اقلامی که ارز ۴۲۰۰ تومانی و ۳۸۰۰ تومانی دریافت نمی کردند، چندان فرقی ندارد.

طی ۳ سال؛ مسکن متری ۱۴/۵ میلیون گران تر شده

این روزها قیمت مسکن سر به فلک کشیده و کمتر خانواری است که توان تامین یک خانه مناسب شأن و شخصیت و طبقه اقتصادی - اجتماعی خود را داشته باشد. مسکن به عنوان یک کالای اقتصادی دارای ویژگی هایی است که آن را از سایر کالاها متمایز و تحلیل عرضه و تقاضا و بازار آن را پیچیده می کند. از یک سو مسکن کالای مصرفی است که پس از غذا و پوشاک، مهم ترین نیاز اساسی بشر و گران ترین کالای ضروری خانوار تلقی می شود (سهم ۳۶ تا ۴۵ درصدی در سبد هزینه ای خانوار) و از سوی دیگر به عنوان کالای غیرمنقول بادوام و سرمایه ای است که سرمایه گذاری در آن بزرگ ترین بخش دارایی به شمار می رود و علاوه بر خانوار، برای بنگاه های اقتصادی نیز جذابیت بالایی دارد. از این رو سیاست گذاری در این حوزه اگر عالمانه نباشد، می تواند در کنار خارج کردن خانوارها از بازار خرید و اجاره، بخش تولید و مشاغل وابسته به آن که در ایران حدود ۱۷۰ صنعت کوچک و بزرگ را شامل می شود را هم از فرآیند تولید

و ساخت مسکن بیرون کند. بررسی قیمت مسکن در شهر تهران طی دوره نزدیک به سه ساله دولت دوم روحانی (دولت دوازدهم) نشان می دهد طی این مدت قیمت مسکن از متری چهار میلیون و ۵۸۶ هزار تومان در مردادماه ۱۳۹۶ با افزایش ۳۱۶ درصدی در خردادماه سال جاری (آخرین آمار رسمی) به متری بیش از ۱۹ میلیون تومان رسیده است. به عبارتی دیگر طی این مدت هر مترمربع واحد مسکونی در شهر تهران افزایش ۱۴/۵ میلیون تومانی داشته که در نوع خود بی نظیر و بی سابقه است.

رشد ۴۷۲ درصدی دلار طی سه سال

این روزها اقتصاد ایران به طور عجیبی دلاریزه شده است؛ چراکه در کنار کالاهای کاملاً وارداتی و کالاهایی که به واسطه واردات اقلام سرمایه ای و واسطه ای تحولات آنها وابسته به نرخ ارز بوده و تغییرات ارز، در قیمت نهایی این کالاها موثر است، یک سری اقلام دیگری نیز هستند که بنا به سلیقه شخصی، با افزایش تغییرات نرخ ارز قیمت این کالاها نیز ساعتی تغییر می کنند. اما نرخ ارز به عنوان معیار ارزش برابری پول ملی یک کشور در برابر پول کشورهای دیگر منعکس کننده وضعیت اقتصادی آن کشور در مقایسه با شرایط اقتصادی سایر کشورهاست. این شاخص، آیینه نمای اقتصاد یک کشور مقابل سایر کشورها در محیط اقتصاد بین الملل است. همچنین نرخ ارز از مهم ترین متغیرهای اقتصاد کلان شناخته می شود که تغییرات آن به طور گسترده بر متغیرهای اقتصادی نظیر رشد و تورم تاثیر می گذارد. بر این اساس، اتخاذ سیاست های مناسب نرخ ارز در کشورهای درحال توسعه همواره بحث برانگیز بوده و عمده بحث ها بر محور میزان نوسان های نرخ ارز در روردری بی تاکنه های داخلی و خارجی استوار است. در ایران طی سه سال اخیر، تحریم های به کاهش صادرات و کاهش ورودی ارز شده است، عواملی هستند که به شدت بازار ارز را تحت تاثیر قرار داده اند. اما در کنار این عوامل، تقاضاهای سفته بازانه و سوداگری نیز این روزها به واسطه رشد بازارهای مالی از جمله بازار بورس، کاهش نرخ سود بانکی و... حساسی به جان بازار ارز افتاده و در تغییرات نرخ آن نقش دارند.

در این زمینه بررسی های آماری نشان می دهد پس از التهابات ارزی سال ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ وضعیت نرخ ارز تا حدودی با تریزق ارز فیزیکی و کاهش سطح تحریم ها و... در دولت اول روحانی (یازدهم) به ثبات نسبی رسیده بود که از نیمه دوم سال ۱۳۹۶ وضعیت به کلی دگرگون شده و در سال ۱۳۹۷ نیز با خروج آمریکا از برجام و آغاز تحریم ها و در ادامه با سیاست های غلط مدیریت بازار ارز و همچنین شیوع ویروس کرونا، نرخ ارز بی سابقه ترین جهش را در طول چهار دهه به خود دیده است؛ به طوری که نرخ دلار آمریکا از حدود ۳ هزار و ۸۲۱ تومان در ۱۴ مردادماه ۱۳۹۶ (شروع دولت دوازدهم) با رشد ۴۷۲ درصدی به ۲۱ هزار و ۸۴۴ تومان تا لحظه نگارش این گزارش رسیده است. نکته قابل تامل اینکه، فقط در سه ماهه اخیر نرخ ارز ۳۸ درصد رشد داشته و مقدار افزایش آن تقریباً معادل ۶۳ درصد نرخ دلار در سال ۱۳۹۶ بوده است.

اخبار

رکورد ۸۵ هزار واحدی شاخص بورس در یک روز

شاخص بورس در جریان معاملات دیروز بازار سرمایه با ثبت رشد بیش از ۸۵ هزار واحدی، در ارتفاع یک میلیون و ۷۴۰ هزار واحد قرار گرفت. به گزارش تسنیم، در جریان آدوستدهای روز دوشنبه بازار سرمایه بیش از ۶ میلیارد و ۴۶۵ میلیون سهم و حق تقدم به ارزشی بالغ بر ۱۳ هزار و ۸۶۳ میلیارد تومان در بیش از یک میلیون و ۴۹۸ هزار نوبت مورد دادوستد قرار گرفت و شاخص بورس با رشد ۸۵ هزار و ۴۴۹ واحدی در ارتفاع یک میلیون و ۷۴۰ هزار و ۸۷۹ واحد قرار گرفت. شاخص های اصلی بازار سرمایه هم روز مثبتی را پشت سر گذاشتند؛ به طوری که شاخص قیمت (وزنی - ارزشی) ۲۲۵۹۲ واحد، کل هموزن) ۱۴۱۴۱ واحد، قیمت هموزن) ۹۳۱۴ واحد، آزاد شناور ۹۹۶۲۵ واحد و شاخص های بازار اول و دوم نیز به ترتیب ۵۰۵۴۱ و ۲۲۱۸۴۲ واحد رشد کردند. براساس این گزارش، در بازارهای فرابورس ایران هم با معامله دو میلیارد و ۷۲۸ میلیون ورقه به ارزش ۵ هزار و ۹۵۲ میلیارد تومان در ۷۴۷ هزار و ۳۵۵ نوبت، شاخص فرابورس (آیفیکس) ۵۲۶ واحد رشد کرد و در ارتفاع ۱۷ هزار و ۸۱۱ واحد قرار گرفت.

هشدار ۳۵ گارنشاس

نسبت به مخاطرات رشد عجیب بازار بورس

۲۵ پژوهشگر مالی و اقتصادی در نامه ای خطاب به دولت و بانک مرکزی با اشاره به مخاطرات فعلی بورس، پنج اقدام فوری را جهت کنترل وضع جاری پیشنهاد دادند. براساس گزارشی که خبرگزاری مهر منتشر کرده، متن نامه به این شرح است:

«بازار بورس تهران از سال ۹۸ رشد پرشتابی به خود گرفت و به شکل بی سابقه ای بر سرعت رشد آن در سال ۹۹ افزوده شد. اکنون شاخص کل از سطح یک میلیون و ۷۰۰ هزار فراتر رفته و فقط از ابتدای سال جدید در کمتر از چهار ماه تقریباً سه برابر شده است. ارزش مؤثر بیشتری به تولید ناخالص ملی در حدود ۲۰۰ درصد، ارزش دلاری آن (براساس دلار ۲۰ هزار تومانی) معادل ۳۵۰

میلیارد دلار و نسبت تقریبی قیمت بر درآمد (p/e) کل بازار به بیش از ۳۰ واحد رسیده است.

این سطح بی سابقه از رشد ارزش بورس و مبادلات مالی آن در حالی است که نتوانسته به رشد واقعی سرمایه گذاری و تشکیل سرمایه ثابت به شکل معناداری کمک کند. مهم تر آنکه وضعیت فعلی بورس و ادامه آن به شدت بحران خیز و همراه با تخریب بیشتر وضعیت اقتصاد کلان خواهد بود. در نتیجه انتظارات شکل گرفته در بورس، تولید با سرمایه گذاری و تامین مالی داخلی بیش از پیش تعطیل شده، بر نابرابری افزوده شده و بازار پول در معرض تخریب از مجرای افزایش سرعت گردش پول و تبدیل هرچه سریع تر شبه پول به پول قرار خواهد گرفت و حتی فشار درونی زایی برای خلق نقدینگی و پایه پولی مضاعف ایجاد خواهد کرد. از منظر پولی، مساله در اینجا بیش از اینکه مقدار کمی نقدینگی و پول باشد، تغییر در انتظارات و در نتیجه تغییر سرعت گردش پول است. بنابراین علل اصلی را باید در زمینه های تغییر انتظارات دید تا کمیت های پولی. پیامد ادامه روند فعلی بازار بورس افزایش بیشتر تورم و نرخ ارز خواهد بود. این نگاه که با هدایت نقدینگی به بورس از قدرت نقدینگی کاسته می شود، از اساس خطاست. نقدینگی قابلیت انتقال و خروج از نظام بانکی را ندارد. با تغییر انتظارات از مجرای بورس، بدون کاسته شدن از قدرت کمی نقدینگی، سایر دارایی ها مانند ارز و مسکن دچار تغییر قیمت شده و در نهایت جهش قیمت در این بازارها خود را در بازار کالا و خدمات نیز نشان خواهد داد.

ادبیات شکل گیری حباب های قیمتی به ویژگی ای از کنش سرمایه گذاران توجه دارد که در آن سرمایه گذار به جای توجه به داده های بنیادی یک سهم، براساس روند گذشته قیمتی، چشم انداز آتی خود را بازار را شکل می دهد. چنین رفتار و انتظاریهایی بیش از آنکه فردی باشد، مبتنی بر کنش های جمعی و گله ای و شکل گیری اطمینان خودبرآورنده از یک روند ادامه دار، افزایش قیمت است. احتمال شکل گیری چنین رفتاری همواره وجود داشته و در تجربیات سایر کشورها نیز قابل مطالعه است. اما اگر مجموعه بدنه سیاستگذاری به طور

پیاپی این پیام را مخایره کند که بورس به شکل استثنایی و ویژه مشمول حمایت و پشتیبانی آن است، عملاً این تصور به وجود خواهد آمد که حاکمیت نقشه «بیمه گر کلان» بورس را به عهده گرفته و اجازه سقوط آن را با به کارگیری انواع ابزارها نخواهد داد. متأسفانه، به خصوص بعد از اصلاح چند هفته ای بورس از اواخر اردیبهشت ماه از سوی مسئولان مختلف و حتی افرادی مرتبط با سطح عالی حاکمیت چنین پیامی مکرراً به کنشگران بازار مخایره شده است. هم بورس عمومی به چنین پیامی به شدت خطرناک است و هم در صورت سقوط بورس استفاده از ابزارهای پولی و بانکی برای جلوگیری از آن. براین اساس لازم است دولت و بانک مرکزی برای کنترل وضع جاری دست کم به شکل فوری اقدامات زیر را فعال کنند:

- عرضه بدون تعلل دارایی های بورسی دولت: یکی از فوری ترین اقدامات و موثرترین ابزارهایی که می توان با آن وضعیت فعلی را تحت کنترل درآورد، فروش بدون تعلل دارایی های دولت در بورس است. هم اکنون ارزش سهام مستقیم دولت در شرکت های بورسی بالغ بر ۳۵۰ الی ۴۰۰ هزار میلیارد تومان برآورد می شود. واگذاری تنها یک سوم از این دارایی ها (با تاکید بر شرکت های همراه با صورت های مالی شفاف و حائز شرایط واگذاری) علاوه بر اینکه حجم دارایی های قابل معامله در بورس را افزایش داده و روند هیجانی بازار را کنترل می کند، بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد تومان از کسری بودجه دولت را پوشش می دهد. در این زمینه پیشنهاد می شود دستورالعمل مربوطه سریعاً ابلاغ شده و وزارت اقتصاد موظف شود تا زمان مشخصی از سال جاری نسبت به فروش این میزان از دارایی تعهد داده و میزان عرضه روزانه با نظر شورای عالی بورس انجام شود.
- افزایش نرخ سود بازار بین بانکی و سپرده های بانکی توسط بانک مرکزی: با اینکه آمار هنوز منتشر نشده، اما روشن است که در ماه های اخیر سرعت تبدیل شبه پول به پول و رشد پول همراه با رشد کم سابقه ای بوده است. درست است که بیماری نظام بانکی قبلاً تا حد زیادی از قدرت هدف گذاری نرخ سود به عنوان یک ابزار مؤثر سیاستی کاسته است، اما رسیدن نرخ بازار بین بانکی به محدوده ۱۰ تا ۱۵ درصد و وضعیت فعلی مخاطره آمیز است. افزایش

- نرخ سپرده و نرخ سود کوتاه مدت سریع ترین عامل برای بازگرداندن تعادل به بازارهای مالی است. توصیه می شود با توجه به هدف گذاری تورمی اعلام شده، نرخ بازار بین بانکی در حدود ۲۰ درصد قرار گرفته و نرخ سپرده ها نیز به شکل متناسب افزایش یابد. روشن است که در صورت کاستی در بازار اوراق، بانک مرکزی می تواند به سرعت از طریق سپرده گذاری بانک ها نزد بانک مرکزی این هدف گذاری را محقق کند.
- شتاب دهی به عرضه های اولیه شرکت ها و افزایش درصد شناوری: بعد از عرضه سهام های دولتی، عرضه اولیه شرکت های متقاضی باید تسریع شود. به تعویق انداختن عرضه های اولیه از ترس اصلاح بازار صرفاً باعث تأخیر در هزینه های وضعیت پولی بورس و بزرگ تر شدن ابعاد بحران خواهد بود. همچنین درصد شناوری براساس قوانین موجود می تواند به سرعت افزایش پیدا کند و در گام بعد با اصلاح قوانین سهامداران عمده موظف شوند هرچه سریع تر درصد شناوری سهام مربوطه را افزایش دهند.
- توقف هر نوع پیام دهی سیاست گذاری در معنای بیمه گری کلان بورس: اشاره شد که شکل گیری یک تصور جمعی از عدم امکان سقوط و ریزش بورس با حمایت دولت تا چه حد می تواند خسارت بار باشد. هرچه دیرتر این شیوه اطلاع رسانی اصلاح شود، هزینه های تداوم روند فعلی بورس بزرگ تر خواهد بود.
- کنترل موثر در نظارت بانکی برای جلوگیری از تزریق اعتبارات جدید بانکی به بازار بورس و جلوگیری از رشد بیش از حد نقدینگی: بانک مرکزی باید با فعال کردن سازوکارهای موثر نظارتی، از وا دام های مستقیم و غیرمستقیم بانک ها برای خرید سهام جلوگیری کند. همچنین توصیه می شود در کنار سایر ابزارهای نظارتی، بانک مرکزی کنترل مقداری ترانزاکشن های بانکی را در دستور کار خود قرار دهد به نحوی که افزایش کل ترانزاکشن نظام بانکی در سال جاری بیش از ۳۰ درصد نشود.»
- در بین امضاکنندگان این متن، افراد شناخته شده ای همچون علی سرزمیم، میثم رادپور، حسین درودیان، سید محمد صادق الحسینی، تیرداد احمدی، عباس دادجوی توکلی، محمد شاکری و امیر کرمانی هم دیده می شوند.